

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Kontaktimateriaalien turvallisuus ja vaatimustenmukaisuus

Merja Virtanen

ylitarkastaja

Maitoalan koulutus 22.9.2022

Kontaktimateriaalit = Välillisen ja suoran elintarvikeketuksen materiaalit ja tarvikkeet

Regeneroitu
selluloosa

Metallit ja
metalliseokset

Kumi

Muovi

Tekstiilit

Paperi ja
kartonki

Painovärit

Puu

Korkki

Vahat

Aktiiviset ja
älykkäät
kontaktimateriaalit
ja tarvikkeet

Lakat ja
pinnoitteet

Sideaineet

Ioninvaihtohartsit

Silikonit

Lasi

Keramiikka

Vaatimustenmukainen kontaktimateriaali

- Täyttää lainsäädännön vaatimukset;
- On sekä mikrobiologisesti että kemiallisesti turvallinen koostumukseltaan;
- Ei aiheuta elintarvikkeen muuttumista terveydelle haitalliseksi;
- Ei aiheuta sopimattomia muutoksia elintarvikkeen koostumukseen tai sen aistinvaraisiin (haju, maku, väri) ominaisuuksiin;
- Sisältää pakkausmerkinnöissä ja/tai asiakirjoissa merkinnät turvallista käyttöä varten;
- On jäljitettävissä.

Kontaktimateriaalien kemiallinen turvallisuus

- Riskien hallinnalla pyritään minimoimaan kontaktimateriaalien aiheuttamat kemialliset riskit elintarvikkeille.
- Elintarvikekontaktimateriaalin aiheuttama kemiallinen riski elintarvikkeelle syntyy materiaalista elintarvikkeeseen siirtyvistä ainesosista (= migraatio)
 - Käytännössä aineita siirtyy aina jonkin verran.
 - Oleellista riskien kannalta on siirtyvien aineiden haitallisuus ja määrä.
- Kemiallisten aineiden siirtymiseen vaikuttavat mm.
 - Siirtyvän aineen pitoisuus materiaalissa – mitä suurempi pitoisuus, sitä suurempi määrä voi siirtyä.
 - Siirtyvän aineen molekyylipaino – pieni molekyylikoko helpottaa siirtymistä.
 - Kontaktimateriaalin paksuus ja materiaalin tiiveys voivat hidastaa/estää siirtymistä.
 - **Elintarvikkeen ominaisuudet, mm. rasvaisuus ja happamuus lisäävät siirtymistä.**
 - **Elintarvikkeen lämpötila – siirtymä kasvaa lämpötilan kasvaessa.**
 - Pitkä kosketusaika elintarvikkeeseen mahdollistaa suuremman siirtymän.
 - Materiaalista siirtyvän aineen ja elintarvikkeen kemiallinen samankaltaisuus – samankaltainen liuottaa samankaltaista, esim. poolinen aine siirtyy helpommin pooliseen elintarvikkeeseen.
 - Suuri kosketuspinta-ala suhteessa astian/tarvikkeen tilavuuteen aiheuttaa suurimman siirtymän.

ELINTARVIKEKONTAKTIMATERIAALIEN LAINSÄÄDÄNTÖ

VALVONTA-ASETUS (EU) No 625/2017

KANSALLINEN ELINTARVIKELAKI 297/2021

KEHYSASETUS (EU) No 1935/2004

GMP ASETUS (EU) No 2023/2006

KANSALLINEN RASKASMETALLIPÄÄTÖS KTM:n päätös 268/1992

REGENEROITU SELLULOOSA KTM:n asetus
697/2005 (Dir. 2004/14/EY)

EPOKSIYHDISTEET
(EU) No 1895/2005

MUOVI
(EU) No 10/2011

KERAMIikka KTM:n asetus 165/2006
(Dir. 1984/500/ETY, 2005/31/EY)

Bisfenoli A lakoissa ja epoksipin-
noitteissa
(EU) No 213/2018

KIERRÄTYSMUOVI
(EU) No 282/2008

AKTIIVISET JA ÄLYKKÄÄT MATERIAALIT
JA TARVIKKEET (EU) No 450/2009

**MUUT, EI-
HARMONISOIDUT
ELINTARVIKEKONTAK-
TIMATERIAALIT JA
TARVIKKEET**

NITROSOAMIINIT TUTEISSA JA
TUTTIPULLOJEN KUMEISSA KTM:n
päätös 903/1994 (Dir. 93/11/EEC)

TUONNIN RAJOITUKSET Kiinasta ja
Hongongista tuoduille
kontaktimateriaaleille
(EU) No 284/2011

Merja Virtanen, 22.9.2022

Materiaali- tai ainekohtaiset turvallisuusreferenssit

- Käytettävistä kontaktimateriaaleista on oltava saatavilla vaatimustenmukaisuus-ilmoitukset, jotka osoittavat, että ne täyttävät kehysasetuksen 1935/2004 vaatimukset.
- Kehysasetuksen vaatimusten täyttymisen perusteluna asiakirjoista tulee käydä ilmi materiaali- tai ainekohtainen turvallisuusreferenssi.
- Ensisijaisesti turvallisuusreferenssinä on käytettävä EU-tasoista materiaali- tai ainekohtaista lainsäädäntöä, esim. muoviasetus (EY) 10/2011.
- **Jos EU-tasoista materiaalikohtaista lainsäädäntöä ei ole**, kontaktimateriaalin valmistaja päättää tällöin turvallisuusreferenssin, mitä vasten tuotteen turvallisuus arvioidaan, esim.
 - EU-resoluution (Euroopan Neuvoston EDQM:n suositus) tai
 - jonkun EU-maan kansallisen säädöksen tai viranomaissuosituksen tai
 - EU-alueella toimivien toimialajärjestöjen omat suositukset tai
 - Materiaaleja koskevat standardit tai viimekädessä
 - jonkun EU:n ulkopuolisen maan kansalliset säädökset, esim. Sveitsin painoväri­lainsäädäntö, USA:n FDA:n säädökset.

Kontaktimateriaalien valvonta elintarviketoiminnassa

- **Valvonnan tarkoitus on varmistaa, ettei alkutuotannossa ja elintarvikehuoneistossa käytettävistä kontaktimateriaaleista ei aiheudu liian suurta kemiallista riskiä niihin kosketuksessa oleville elintarvikkeille.** Tarkastus tehdään Oiva-tarkastusohje 14.1 mukaisesti.
- Tarkastus kohdistetaan riskiperusteisesti ensisijaisesti suoran kosketuksen materiaaleihin ja tarvikkeisiin, jotka tulevat kosketukseen
 - rasvaisten tai erityisen happamien elintarvikkeiden ja/tai
 - korkeissa lämpötiloissa tai vaihtelevissa lämpötiloissa ja/tai
 - pitkään säilytettävien elintarvikkeiden kanssa.
- Lisäksi tarkastuksen kohdentamisessa huomioidaan, jos kyse on pikkulapsille tarkoitetuista kontaktimateriaaleista tai valmistuksessa on käytetty kierrätysmateriaaleja.
- Elintarvikkeiden tai kontaktimateriaalien suuri markkinajohtajuus on myös yksi peruste tarkastuksen kohdentamiselle.
- Tarkastus tehdään vähintään kerran kolmessa vuodessa.
- Tarkastustiheyttä valittaessa otetaan huomioon
 - Toiminnan laajuus, esim. onko ketjutoimintaa, onko omaa elintarvikkeiden tai kontaktimateriaalien maahantuontia, onko kyseessä laaja toiminta, jossa käytetään paljon erilaisia kontaktimateriaaleja jne.
 - Onko kontaktimateriaaleissa todettu huomautettavaa aikaisemmillä tarkastuskerroilla.

Kontaktimateriaalien turvallisuuden huomioiminen omavalvonnassa

- Ruokaviraston internet-sivuilla on annettu ohjeistusta siitä, miten elintarvikehuoneiston tulee huomioida kontaktimateriaalien turvallisuuden varmistaminen omavalvonnassa:
<https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/elintarvikeala/valmistus/pakkaukset-ja-muut-elintarvikekontaktimateriaalit/elintarviketoimijan-omavalvonta/>
- Onko kontaktimateriaalien, ml. oma maahantuonti, hankinta ohjeistettu? Huomioitava myös maahantuotavien valmiiksi pakattujen elintarvikkeiden pakkausten vaatimustenmukaisuuden varmistaminen?
- **Miten varmistutaan siitä, että kontaktimateriaalit ovat vaatimustenmukaisia ja soveltuvat aiottuun käyttöön?**
 - Onko vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi eri kontaktimateriaaleille ohjeita, esim. valmistus- ja säilytysastiat, laitteet, laitteiden osat, kertakäyttökäsineet, pakkausmateriaalit)?
 - Miten viestitään kontaktimateriaalin toimittajalle siitä, millaiseen kosketukseen kontaktimateriaali on tulossa? Tämä on tärkeää, jotta kontaktimateriaalitoimittaja osaa tarjota oikeanlaista kontaktimateriaalia.
 - Mitä asiakirjoja/tietoja (vaatimustenmukaisuusilmoitus) pyydetään kontaktimateriaalien vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi ja mikä on niiden päivityskäytäntö?
 - **Miten on varmistettu muovisten pakkausmateriaalien osalta rajoituksin sallittujen ainesosien siirtymäraja-arvojen alittumisesta silloin, kun samaa ainesosaa tulee pakkauksen monesta eri osasta (maitoalan laitokset)**
 - **Miten varmistutaan, että pakkauksissa mahdollisesti käytettävien elintarvikelisiä aineiden siirtymä ei aiheuta elintarvikkeiden muuttumista lainsäädännön vastaiseksi?** (maitoalan laitokset)
- **Miten kontaktimateriaalien jäljitettävyys on varmistettu?** Onko suunnitelmaa, miten toimitaan tilanteissa, joissa kontaktimateriaaleissa havaitaan ongelmia? Onko varauduttu kontaktimateriaaleista aiheutuviin takaisinvetotilanteisiin?

Kontaktimateriaalien turvallisuuden huomioiminen omavalvonnassa

- **Pidetäänkö huoltokirjanpitoa** säiliöiden, koneiden ja laitteiden ja putkistojen huolloista?
 - Onko koneiden ja laitteiden huollossa varmistuttu siitä, että käytetyt korjausmateriaalit ja varaosat ovat soveltuvia elintarvikekosketukseen?
- **Miten kontaktimateriaalien käyttöä on ohjeistettu** työntekijöille kontaktimateriaaliturvallisuuden näkökulmasta?
 - Onko käytettävien astioiden, laitteiden, työvälineiden tai elintarvikekosketukseen tulevien muiden pintojen kunto hyvä eikä aiheuta elintarvikehygieenistä riskiä elintarvikkeille (Oiva-tarkastusohje 2.3).
 - Onko astioiden ja pakkausmateriaalien säilytystilat puhtaat ja järjestyksessä (Oiva-tarkastusohje 3.2).
 - Onko pakkausmateriaalit suojattu riittävästi likaantumisen estämiseksi (esim. säilytys pakkauksissaan erillään elintarvikkeista ja siivouskemikaaleista, ei lattiakosketuksessa) .
 - Onko pakkaustilaan tuotu kerrallaan vain yhden päivän tarve pakkausmateriaaleista (Oiva-tarkastusohje 5.5).
 - Puretaanko pakkausmateriaalit omista pakkauksistaan (esim. pahveista/suojakääreistä) ennen pakkaustilaan tuomista.
 - Säilytetäänkö pakkausmateriaaleja pakkaustilassa siten, ettei niiden likaantumisvaaraa ole, ei esim. lattiakosketuksessa.
- **Miten elintarvikehuoneistossa tai alkutuotannossa varmistutaan, että kontaktimateriaalien käyttö vastaa kunkin kontaktimateriaalin käyttötarkoitusta?**
 - Verrataan käyttöä kontaktimateriaalien pakkausmerkintöihin ja vaatimustenmukaisuutta osoittaviin asiakirjoihin (elintarviketyypit, lämpötilat, aikarajoitukset).

Ohjeita / apukysymyksiä kemiallisten riskien arviointiin 1/2

Ruokaviraston nettisivuilla on annettu ohjeita/apukysymyksiä kontaktimateriaaleista tulevien kemiallisten riskien arviointiin:

<https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/elintarvikeala/valmistus/pakkaukset-ja-muut-elintarvikekontaktimateriaalit/elintarviketoimijan-omavalvonta/ohjeita-haccp-arviointiin/>

SML aineet = kontaktimateriaalien sisältämät rajoituksin sallitut aineet

- Sisältääkö pakkausmateriaali SML-aineita? Onko niiden siirtymän tutkimisesta saatavilla tulokset? Ovatko tulokset alle raja-arvojen?
- Jos pakkaus koostuu kahdesta eri osasta, tuleeko molemmista osista samaa SML-ainetta?
- Onko mahdollista, että tällöin SML-aineen siirtymän raja-arvo ylittyy, jos sitä siirtyy elintarvikkeeseen pakkauksen molemmista osista?
- Mitä mahdollisia ennalta ehkäiseviä tai korjaavia toimenpiteitä on tehty, tehdään, tai on tehtävissä, mikäli jonkinlainen vaara havaitaan?

Ohjeita / apukysymyksiä kemiallisten riskien arviointiin 2/2

DUAL USE AINEET = elintarvikelisiä aineita ja -aromeja, joita käytetään myös kontaktimateriaalin valmistuksessa

- Sisältääkö pakkausmateriaali dual-use lisäaineita, onko niistä mainintaa vaatimustenmukaisuusilmoituksessa?
- Jos sisältää, onko niiden pitoisuudesta tai siirtymän suuruudesta mainintaa vaatimustenmukaisuusilmoituksessa?
- Jos mainintaa pitoisuudesta tai siirtymän suuruudesta ei ole, pyydetäänkö tarvittaessa pakkausmateriaalitoimittajalta tieto siitä?
- Onko lisäaineiden käyttö sallittua siihen pakattavassa elintarvikkeessa tai onko sille annettu enimmäismäärärajoituksia?
- Onko mahdollista, että lisäaineen siirtymällä on teknologista vaikutusta elintarvikkeessa? Jääkö esimerkiksi siirtymä niin pieneksi, ettei lisäaineella ole teknologista vaikutusta elintarvikkeessa? Jääkö lisäaineen siirtymä alle mahdollisen enimmäismäärärajoituksen?
- Jos samaa lisäainetta lisätään elintarvikkeeseen myös sen valmistuksessa, arvioidaan voiko lisäaineen yhteismäärä ylittää mahdolliset enimmäismäärärajoitukset.
- Onko elintarvike, siirtymästä huolimatta, elintarvike- ja elintarvikelisiä ainelainsäädännön mukainen?
- Onko lisäaineen siirtymä niin suuri, että on oikeastaan kyse aktiivisesta pakkausmateriaalista?
- Pitääkö lisäaineen käytöstä ilmoittaa pakkausmerkinnöissä?
- Mitä mahdollisia ennalta ehkäiseviä tai korjaavia toimenpiteitä on tehty, tehdään tai on tehtävissä, mikäli jonkinlainen vaara havaitaan?

Kontaktimateriaalien toimittajan valinta

- Toimijan pitää tuntea kontaktimateriaaleja koskevaa lainsäädäntöä sen verran, että tietää, **mitä lainsäädännön vaatimuksia elintarvikehuoneistossa käytettävien kontaktimateriaalien tulee täyttää.**
 - [Ruokaviraston nettisivut koskien kontaktimateriaaleja](#)
- Kontaktimateriaalien toimittajaksi pitää valita yritys (valmistaja, maahantuoja tai tukkujakelija), joka on **rekisteröitynyt kontaktimateriaalitoimijaksi** elintarvikevalvontaan (rekisteröintivaatimus vain suomalaisella kontaktimateriaalitoimijalla).
 - Jos elintarviketoimija tuo itse maahan kontaktimateriaaleja, korostuu elintarviketoimijan vastuu entisestään luotettavan tavarantoimittajan valinnassa.
- Elintarviketoimijan on varmistuttava, että tavarantoimittaja on **tietoinen kontaktimateriaalilainsäädännöstä ja pystyy toimittamaan riittävät kontaktimateriaalien turvallisuutta osoittavat asiakirjat.**
- Hyvien tuotantotapojen varmistamiseksi tavarantoimittajalla tulee olla asetuksen (EY) 2023/2006 mukainen **laadunhallintajärjestelmä tai omavalvonta.**

Pakkausmateriaalien painattaminen + pakkausmerkintäetiketit

- **Pakkaukset tulee painattaa sellaisella painajalla, joka on rekisteröitynyt kontaktimateriaalitoimijaksi elintarvikevalvontaan ja jolla on asetuksen (EY) 2023/2006 mukainen laadunhallintajärjestelmä /omavalvonta.**
- Painajan tulee pystyä osoittamaan **käytettäville painoväreille turvallisuusreferenssi**, esim. Sveitsin painoväriainsäädäntö tai EuPiAn (Euroopan painoväriteollisuusyhdistys) suositukset.
- Normaaleja kontaktimateriaalien ulkopinnalle tarkoitettuja painovärejä ei saa saattaa kosketukseen elintarvikkeen kanssa (asetus (EY) 2023/2006). Eli painatus tulee tehdä pakkauksen ulkopinnalle tai se on erotettava toiminnallisella estokerroksella pakkauksen sisäpinnalla.
 - **Painajalla pitää olla omavalvonnassaan menettelytavat ns. set-off ilmiön estämiseksi.**
- Käytännössä sarjatuotannossa ei ole tällä hetkellä tarjolla sellaisia värejä, jotka voisi painaa elintarvikkeen kanssa kosketukseen tulevalle pinnalle ilman estokerrosta.
 - Jos estokerrosta on käytetty, sen toimivuus pitää varmistaa tutkimuksella.
- **Painovärisiirtymä tulee aina varmistaa laboratoriotutkimuksella.**
 - Jos painovärisiirtymää havaitaan, on selvitettävä, mitä painoväriin ainesosia siirtyy ja kuinka paljon.
- Pakkausmerkinnät voidaan laittaa myös etikettiin tulostamalla.
 - **Etikettien valmistaja on kontaktimateriaalitoimija**, jonka pitää olla tehnyt rekisteröinti-ilmoitus paikalliseen elintarvikevalvontaan. Täten etiketit ovat kontaktimateriaaleja, joiden vaatimustenmukaisuus pitää varmistaa hankintavaiheessa.
 - Myös etikettien painamisessa käytettävien painovärien soveltuvuus elintarvikepakkauksiin tulee varmistaa painoväriin toimittajalta → pyydettyä painovärien turvallisuutta osoittavat asiakirjat.

Kontaktimateriaalien vaatimustenmukaisuusilmoitukset 1/2

Suoraan valmistajalta tai maahantuojalta hankittaville kontaktimateriaaleille tulee löytyä vaatimustenmukaisuusilmoitukset.

- Ruokaviraston nettisivuilta löytyy [vaatimustenmukaisuusilmoituksen muistilista](#), jota sekä toimijat että valvojat voivat käyttää apuna sisällön tarkastamisessa.
 - Muovimateriaaleilla sisältövaatimukset tulevat muoviasetuksesta (EY) 10/2011 ja niitä on noudatettava.
 - Muilla materiaaleilla tulisi olla vastaavat tiedot.
 - Kaikista vaatimustenmukaisuusilmoituksista on käytävä ilmi vähintään, että
 - ✓ kontaktimateriaali täyttää kehysasetuksen (EY) 1935/2004 vaatimukset sekä mitkä säädökset, viranomaisohjeet, toimialan omat ohjeet tai standardit kontaktimateriaali lisäksi täyttää eli käytetty turvallisuusreferenssi pitää käydä ilmi.
 - ✓ Miten kontaktimateriaalia voidaan turvallisesti käyttää kuten
 - Minkäläisten elintarvikkeiden kanssa soveltuvat kosketuksen,
 - Kuinka pitkäaikaiseen kosketukseen soveltuvat ja
 - Missä lämpötilassa voivat olla kosketuksessa elintarvikkeisiin.
 - Onko kyse toistuvaan kosketukseen soveltuvasta kontaktimateriaalista.
- Ruokaviraston suosituksen mukaisesti vaatimustenmukaisuusilmoitukset **eivät saisi pääsääntöisesti olla yli kolme vuotta vanhoja.**

Kontaktimateriaalien vaatimustenmukaisuusilmoitukset 2/2

Tukusta tai kaupasta hankittavat kontaktimateriaalit – vaatimustenmukaisuusilmoitusta ei tarvitse välttämättä hankkia (helpotus pienelle valmistustoiminnalle)

- Tukkumyynti on kontaktimateriaalitoimintaa ja heiltä tulee löytyä asiakirjat ja tiedot kontaktimateriaalin vaatimustenmukaisuudesta, käyttötarkoituksesta ja käyttöolosuhteista.
- **Elintarviketoimijan on varmistettava tukusta, että hankittava kontaktimateriaali soveltuu aiottuun käyttöön.**
- **Tukkunimike** voi riittää osoittamaan pienelle elintarvikkeiden valmistuspaikalle, että tuote on tarkoitettu kosketukseen elintarvikkeen kanssa ja minkälaiseen kosketukseen se on tarkoitettu (esim. juustokalvo).
- Myös pelkästään **kontaktimateriaalien pakkausmerkinnät** voivat olla riittävä osoitus elintarvikkeikäytöstä ja ohjata niiden oikeaan käyttöön. Silloin tarkastetaan, onko niissä malja-haarukka merkintää ja muuta merkintää, jossa on annettu turvalliselle käytölle erityisiä ohjeita.
- Myös pakkausmerkintöjen **kuvat ovat osa viestintää ja voivat yksilöidä käyttötarkoitusta.**
- **Kaupasta hankittavista kontaktimateriaaleista pakkausmerkinnät** riittävät usein osoittamaan sen, minkälaiseen elintarvikkekosketukseen kontaktimateriaali on tarkoitettu.
- **Mikäli pakkausmerkinnöistä tai tukkunimikkeistä ei saa riittäviä tietoja siitä, soveltuuko kontaktimateriaali johonkin spesifiseen käyttötarkoitukseen, toimijan tulee varmistaa asia tukusta, esim. sähköpostilla.** Sähköposti kannattaa säilyttää osana omavalvontakirjanpitoa.

Elintarvikehuoneiston uusien laitteiden vaatimustenmukaisuus

- Suoraan maahantuojilta tai valmistajilta ostettavista laitteista tulee pyytää vaatimustenmukaisuusilmoitus, joka osoittaa, että laite täyttää kehysasetuksen (EY) 1935/2004 vaatimukset.
- Laitteiden vaatimustenmukaisuusilmoitukset ovat usein vielä puutteellisia. Laitteet on valmistettu yleensä monesta eri materiaalista ja vaatimustenmukaisuusilmoitukset koostuvatkin usein laitteissa käytettyjen materiaalien erillisistä vaatimustenmukaisuusilmoituksista.
- Jotta laite voidaan hyväksyä käyttöön, laitteiden vaatimustenmukaisuusilmoituksessa tulee olla **vähintään maininta kehysasetuksen vaatimusten täyttymisestä sekä tiedot, jotka kertovat, miten laitetta on turvallista käyttää kosketuksessa elintarvikkeeseen.**
- **Jos elintarviketoimija ei pyynnöstään huolimatta saa sisällöltään riittävää vaatimustenmukaisuusilmoitusta laitteen toimittajalta, tulee toimijan selvittää**
 - Onko joltain toiselta laitetoimittajalta saatavissa riittävät vaatimustenmukaisuutta osoittavat asiakirjat ja onko laite mahdollista hankkia tältä toimittajalta;
 - Elintarviketoimija voi myös olla yhteydessä valvojaansa ja pyytää häntä olemaan yhteydessä laitetoimittajaa valvovaan valvontayksikköön, jotta he voivat tarvittaessa ohjeistaa heitä sisällöltään riittävän vaatimustenmukaisuusilmoituksen laatimisessa ja laitteiden testaamisessa.
 - Muoviasetus (EY) 10/2011 edellyttää, että jos laitteessa on muoviosia, se tulee testata muoviasetuksen mukaisesti. Koska laitevalmistajilla on vielä tietämättömyyttä siitä, että laitteet pitää testata ennen niiden markkinoille saattamista, ei testaustietojen puuttuminen saa muodostua esteeksi uuden laitteen hankinnalle, jos korvaavaa tavarantoimittajaa, jolta testaustiedot olisi saatavissa ei ole.
- **Kodinkoneliikkeistä hankittujen pienlaitteiden osalta** toimija voi luottaa, että esim. laitteen myyntinimike tai myynnin yhteydessä kerrottu käyttötarkoitus kertoo riittävällä tavalla sen käyttötarkoituksesta.

Elintarvikehuoneistojen vanhojen laitteiden vaatimustenmukaisuus

Vanhojen laitteiden vaatimustenmukaisuutta ja turvallisuutta ei välttämättä pystytä enää osoittamaan asiakirjoilla eikä niistä oikein voida vaatia siirtymätestauksiakaan jälkikäteen. Silloin tieto käyttöhistoriasta on usein ainoa keino osoittaa niiden turvallisuus.

- Toimija tietää, mitä materiaalia ne ovat (yleisellä tasolla) ja mihin tarkoitukseen laitteet on hankittu tai niitä on käytetty.
- Toimija tietää, miten ja millaisilla varaosilla tai aineilla niitä on ajan saatossa korjattu tai on ainakin varautunut jatkossa pyytämään varaosista ja korjaukseen käytettävistä aineista/materiaaleista vaatimustenmukaisuutta osoittavat asiakirjat? (esim. varmistetaan, että korjauksessa käytettävä hitsauslanka tai uusitut tiivisteet ovat elintarvikekosketukseen soveltuvia)?
- Toimija pitää huolloista kirjaa. Huoltokirjanpidon ylläpitäminen on turvallisuuden ja vaatimustenmukaisuuden kannalta hyvä keino ylläpitää em. tietoja ja yleensä se palvelee toimintaa myös muuten. Siihen voidaan kirjata myös em. laitteiden turvallisuuteen liittyvät perustiedot ja periaatteet huollon suhteen.
- Käytössä ei ole havaittu mitään, mikä aiheuttaisi epäilyjä turvallisuuden suhteen, esim. ei ole havaittu aistein aineiden esim. ruosteen tai muiden hiukkasten irtoamista.
- Laitteiden elintarvikekosketukseen tarkoitettu pinta ei ole sillä tavalla kulunut, että se aiheuttaisi epäilyn kemiallisten aineiden siirtymisestä tai mikrobiologisesta ongelmasta.
- Jos laitteen toimittaja on tiedossa ja vielä tavoitettavissa, voi toimija tiedustella laitteeseen liittyviä turvallisuustekijöitä myös heiltä.

Vanhojen elintarvikepakkausten käyttäminen uudelleen elintarvikkeiden säilytysastiana

- Toimijat usein haluaisivat käyttää elintarvikepakkauksia kuten jäätelörasioita, leikkeledynoja, rahkapurkkeja jne uudelleen elintarvikkeiden säilyttämiseen.
 - Vaikka se ympäristönäkökohtien kannalta olisi järkevää, se ei turvallisuuden näkökulmasta sitä välttämättä ole.
 - Elintarvikkeiden pakkaukset on lähtökohtaisesti tehty vain kertakäyttöiseksi.
 - Pakkauksia ei ole todennäköisesti testattu toistuvaan käyttöön ja siksi niiden turvallisuudesta toistuvassa käytössä ei ole takeita.
 - Pakkauksen valmistaja määrittelee pakkaukselle käyttötarkoituksen ja testaa sen yleensä vain siihen käyttöön, mihin se on alun perin valmistettu.
 - Käytännössä ei ole siis tietoa, miten ne kestävät kemiallisesti pesuja ja pesuaineita ja sitä, että ne toistuvasti saatetaan kosketukseen uusien ja mahdollisesti erityyppisten elintarvikkeiden kanssa.
- **Elintarvikepakkauksia ei tule käyttää uudelleen elintarvikkeiden säilyttämiseen, jos niiden valmistajalta/maahantuojalta ei ole saatu sellaista vaatimustenmukaisuusilmoitusta, joka osoittaa, että ne soveltuvat toistuvaan käyttöön.**

Valvontatilastot 2021 – Oiva 14.1. havaintorivi – maitoala

Kontaktimateriaalitarkastuksia tehtiin yhteensä maitoalan elintarvikehuoneistoihin 37 kpl ja niissä 33 kohteeseen (maitoalan elintarvikehuoneistoja yhteensä 112 kpl).

Toimintatyyppi	Tarkastusten määrä kpl	A %	B%	C%	D%	Kehotusten määrä kpl
Jauheiden valmistus	1	100	0	0	0	0
Juuston valmistus	13	85	15	0	0	0
Jäätelön valmistus	6	83	17	0	0	0
Maitonesteiden valmistus	12	83	17	0	0	0
Voin ja rasvaseosten valmistus	3	100	0	0	0	0

Kontaktimateriaalitarkastuksilla havaittuja puutteita

- Pieniä sisällöllisiä puutteita vaatimustenmukaisuusilmoituksissa.
- Vaatimustenmukaisuusilmoituksista osa vanhentuneita (yli 3 vuotta vanhoja).
- Kontaktimateriaalien säilytysolosuhteissa puutteita.

Kiitos!

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

<https://www.ruokavirasto.fi/yrietykset/elintarvikeala/valmistus/pakkaukset-ja-muut-elintarvikekontaktimateriaalit/>